

ЕТНОТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ: СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ

Ольга Мисяк,
Андрій Голод

*Львівський державний університет фізичної культури,
м. Львів, Україна*

Цілі сучасних туристичних подорожей дуже різноманітні – заняття спортом, відпочинок, участь у спортивних походах, ознайомлення з місцевими пам'ятками культури, відвідування рідних місць тощо. Така диференціація цілей призводить до виникнення нових видів туризму, серед яких і етнотуризм. Ресурси етнічного туризму багаті та своєрідні. У сукупності вони створюють сприятливі умови для відпочинку та ознайомлення туристів з історією та культурою певної території, а отже, і підвищення її туристичного потенціалу.

З огляду на це, а також на недостатню розробленість відповідної проблематики в науковій літературі, метою нашого дослідження було визначено удосконалення підходів до оцінювання етнотуристичного потенціалу регіону, а також здійснення кількісного оцінювання етнотуристичного потенціалу областей одного із найбільш сприятливих для організації рекреаційно-туристичної діяльності регіонів України – Карпатського. У процесі здійснення дослідження поряд із загальними методами наукового пізнання використано і методи аналізу літературних джерел та математичної статистики.

Етнотуристичний потенціал є обов'язковою складовою частиною етнічного туризму і складається з 3 основних елементів: ресурсів, інфраструктури та іміджу. Етнотуристичний потенціал території ми трактуємо як сукупність туристичних ресурсів та об'єктів, що формують її придатність для розвитку саме етнічного туризму та дають змогу ефективно організовувати відповідні спеціалізовані туристичні подорожі.

Серед основних груп показників, які характеризують туристичну придатність території для розвитку етнічного туризму, можна виокремити: природно-ресурсний потенціал території (n); кількість і якісний рівень історико-культурних етнотуристичних об'єктів (e); інтенсивність туристичних потоків (t); наявність і якість інфраструктурного забезпечення

території (i). Підсумовуючи, можемо виразити етнотуристичний потенціал території (P) як функцію усіх чотирьох груп показників $P = f(n, e, t, i)$ [2].

Для здійснення кількісного оцінювання етнотуристичного потенціалу ми обрали Карпатський регіон України в складі чотирьох областей – Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської та Чернівецької. Для кожної із наведених вище чотирьох груп показників для оцінювання етнотуристичного потенціалу Карпатського регіону ми підібрали конкретні числові дані [1] та перерахували їх відповідно до кількості населення або площі території відповідних областей.

З метою обчислення узагальненого показника для оцінювання та порівняння етнотуристичного потенціалу окремих областей Карпатського регіону, конкретні показники було нормалізовано за формулою:

$$I = \frac{x_n - x_{\min}}{x_{\max} - x_{\min}}$$

де I – індекс конкретного показника етнотуристичного потенціалу області; x_n – конкретне значення показника; x_{\min} – мінімальне значення у низці показників; x_{\max} – максимальне значення в низці показників.

У табл. 1 подано результати нормалізації показників етнотуристичного потенціалу та розрахунку сумарного індексу, що обчислений як сума чотирьох окремих індексів компонентів етнотуристичного потенціалу кожної із областей.

Отже, за результатами обчислення сумарного індексу за областями бачимо, що лідирує Івано-Франківська область, за нею Львівська. Це дві області регіону, які водночас мають найбільшу площу та максимальний етнотуристичний потенціал.

Така ситуація, очевидно, пов'язана з етнографічними особливостями областей. Щодо інфраструктурного забезпечення, то бачимо, що обидві області поступаються місцем Закарпатській і Чернівецькій. Індекс кількості архітектурних пам'яток у цих двох областях значно менший, а за індексом природно-заповідних об'єктів вони лідирують – велику кількість становлять джерела мінеральних вод, які знаходяться на території областей. Водночас індекс інтенсивності туристичних потоків найбільший у Львівській області, що, безумовно, пов'язано із наявністю у її складі міста Львова – культурної столиці України, яка приваблює туристів.

Таблиця 1

Індекси етнотуристичного потенціалу областей Карпатського регіону

Область	Індекс кількості архітектурних пам'яток	Індекс кількості об'єктів природно-заповідного фонду	Індекс кількості готельних закладів	Індекс інтенсивності туристичних потоків	Сумарний індекс
Львівська	1,00	0,00	0,19	1,00	2,19
Івано-Франківська	0,57	0,67	0,50	0,65	2,39
Закарпатська	0,00	0,57	1,00	0,00	1,57
Чернівецька	0,14	1,00	0,00	0,06	1,20

Отже, проведені розрахунки, безумовно, не репрезентують усіх аспектів придатності території регіону для розвитку етнічного туризму, однак можуть служити зразком, за яким можливим є на основі більш детальної інформаційної бази оцінюванням етнотуристичного потенціалу і всіх регіонів України. Результати такого оцінювання можуть стати основою для стратегічного управління та прогнозування розвитку туризму в державі.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Мисяк О. М. Підходи до оцінки етнотуристичного потенціалу території / О. М. Мисяк // Сучасні тенденції розвитку туризму : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 10 листопада 2016 року). – Миколаїв, 2016. – Ч. 2. – С. 94–96.